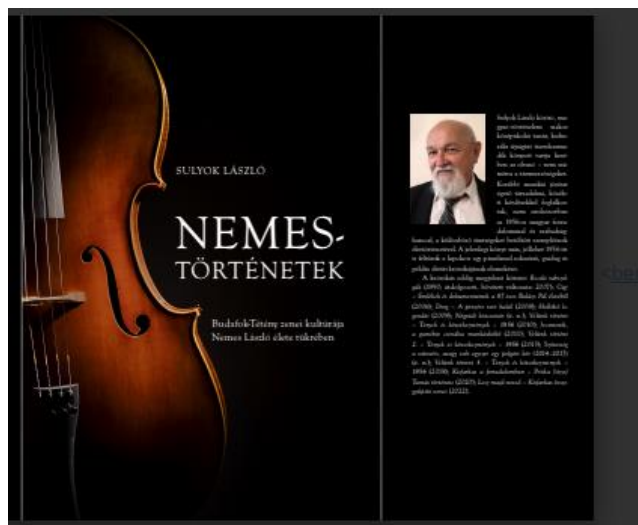

A MAGYAR ZENEISKOLÁK SZÖVETSÉGE¹

(35 éves az MZMSZ)

(Budafok-Tétény Budapest XXII. kerülete, 2024)

Nemes László² annyi mindent és annyifélet csinált már hosszú élete során, hogy alaposan neki kell gyürkőznie annak, aki meg akar birkózni ezzel az életművel. Emlékeztetőül néhány hivatás és munkásság: csellista, zenetanár, karmester, zenekar- és iskolaszervező, iskolaigazgató, tanterv- és rendtartásíró, szövetségi elnök, konferenciák, zenei versenyek szervezője... Nemes László nem csupán a gyakorlatban volt aktív, hanem az elméletben is. A nevelési, oktatás-módszertani, tanügy-igazgatási kérdésekben éppúgy jártas, mint a közművelődési tevékenységben. Ebben a részben eddigi ismereteinket

¹ Sulyok László által írt monumentális könyvből három okból választottuk ki a bemutatásra szánt fejezetet. Először azért, mert a memoár-kötet főszereplője a lánglelkű **Nemes László** gordonkatanár, a Budafok-Tétényi Nádasdy Kálmán Alapfokú Művészeti Iskola és Általános Iskola alapító és címzetes igazgatója, karnagy, több országos zenei szervezet, intézmény és együttes alapítója, zenepedagógiai és művészetoktatási szakértő, a zenén kívüli művészetek oktatásának, a művészeti iskolai modell megteremtője, zenekari gordonkaművész, a Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar alapító igazgatója, jelenlegi művészeti tanácsadója, Budafok-Tétény díszpolgára a Parlando 2025/4. számának megjelenésekor töltötte be 89. születésnapját (Pápa, 1936. IX. 22.). Másrészt azért, mert a címben szereplő MZMSZ-t 35 éve, a Nádasdy Kálmán AMI-t pedig 55 éve alapította **Nemes László**, de 2025-ben van nagyívű pedagógusi pályájának 75. évfordulója is. Feltételezem, hogy a Magyar Örökség Díjjal elismert Nádasdy Kálmán AMI tantestülete a felsorolt örömteli tények miatt is **Nemes László** szívbeli köszöntésével kezdte a tanévet, – aki jelenleg is a tantestület tagja. (A Szerk. megj.)

gazdagítjuk. Éppen ezért jegyezzük le beszélgetésünk előtt a következőket: alapító tagja volt az 1990 decemberében megalakult magyar Zenei Tanácsnak, 1991-től a vezetésével megszerveződtek a művészeti nevelési kongresszusok, 1993 és 2001 között a Budapesti Műszaki Egyetem közoktatási vezetőképzőjén a zene- és a művészeti oktatási igazgatók szakmai gyakorlatvezetőjeként tevékenykedett, 1995-től négy éven keresztül az Európai Zeneiskolák Uniója elnökségi tagja, 1999-től 2003-ig az Országos Közoktatáspolitikai Tanács tagja, 2001–2013 között a Kőbányai Zenei Stúdió Művészeti Szakképző Iskola tanulmányi igazgatóhelyettese.

– Korábban beszélt arról, hogy a magyar zeneiskolai hálózat a győri tanársága idején a reformok útjára lépett, s ebben fontos szerepe volt akkori igazgatójának, Nagy Miklósnak és a hozzá ellátogató budapesti minisztériumi és szakszervezeti oktatási szakembereknek. Ekkor Ön jobbra még megfigyelő, később válik majd tevékeny munkássá, munkatárssá, sőt főszereplővé. Próbáljuk meg most ezt az igazgatási témakört áttekinteni! Mi nem tetszett Önnek abban a régi iskolai rendtartásban?

– Az, hogy lényegében követhetetlen és végrehajthatatlan volt. Felsorolták a témaköröket, a, b, c, d stb. pontokba foglalva, és odaírták, hogy ez a pont vonatkozik a zeneiskolákra, ez a pont nem vonatkozik. Nehezen lehetett belőle kihámozni, hogy mi érvényes a zeneiskolákra, mi nem. Éppen ezért én erről mindig azt mondtam, hogy ez elfogadhatatlan rendszer, nincs, aki követni tudja. A logikám szerint tehát hiányoztak a zeneoktatásra vonatkozó megfelelő dokumentumok. Nem azt állítom, hogy egyáltalán nem léteztek rendelkezések, azt mondom, hogy nehezen voltak értelmezhetőek a zeneoktatás speciális területére. Az általános iskolai rendtartáshoz írták hozzá mindig, hogy mi vonatkozik, mi nem, ez körülményes. Ennek a nézetemnek rendszerint hangot is adtam. A 70-es években valamelyest már ismertek, az általam alapított és vezetett iskola nagyon felfutott, már megvoltak a minisztériumi kapcsolataim, és felfigyeltek rám. Péter Miklós miniszteri tanácsos ismert engem, aki annak idején lejárt Győrbe, és felkért, miután ötletét elfogadtatta a kollégáival, hogy készítem el a zeneiskolai rendtartást. Elkészítettem. Tulajdonképpen ez vezetett oda, hogy elkezdődött a tanterveknek is az újrafogalmazása. Végül is ezek az új megfogalmazások vitték előre a zeneiskolák ügyét.

– Olyan jól teljesítette a megbízást, olyan jól mozgott ezeken a tanügyi területeken, hogy felfigyeltek munkásságára az Országos Pedagógiai Intézetben is.

Nemes László és Nemes Lászlóné a Klauzál Gábor Budafok-Tétény Művelődési Központ | Klauzál Házban tartott születésnap koncerten (2016)

A képriport: <https://www.budafokteteny.hu/hir/80-szuletesnapjat-unnepelte-nemes-laszlo-karnagy-cimzetes-igazgato-es-zenetanar-budafok-teteny-diszpolgara>

– Igen, az Országos Pedagógiai Intézet meghívott a zenei osztályra munkatársnak. Főállásban akartak alkalmazni, de nem vállaltam. Mondtam, szívesen dolgozom, de félállásban. Iskolaigazgató voltam, az tetszett nekem. Úgyhogy külső szakértő lettem. Gyakorlatilag a zeneoktatást érintő minden kérdés, de nemcsak a zene, hanem minden művészeti ág az osztályhoz tartozott, és így nagyon sokszor nekem kellett megnézni vagy véleményezni az anyagokat. Mint említettem, elkészült a zeneiskolák rendtartása, csak hogy a törvényhozási folyamatban, a folytatásban nem vették figyelembe, és ennek következtében nem került be az 1985-ös oktatási törvény tervezetébe. Nekem adták ide véleményezésre, zeneiskolai szempontból. Olvasom a törvénytervezetet, és keresem, de nem találom a kívánt passzust, a zeneiskolákról egyáltalán nem volt szó. Úgyhogy megindítottam ismételt az utánjárást, a harcot. Egészen a minisztériumig futkároztam, végül bekerült, amit akartam, az oktatási törvénybe. Mire kikerült a törvény, már benne volt az is, hogy vonatkozik a nem zenei vonalon dolgozó művészeti iskolákra is. Ennek külön örültem. Akkor még nem volt jóváhagyva az iskolai kísérlet, de 85-ben végül előre megalapoztam a működését az egész művészeti oktatásnak... Szóval mindig szerencsém volt, mindig jó helyen voltam.

– *Ilyen egyszerű a siker receptje? Csak jó hely, szerencse és semmi más?*

– Természetesen nélkülözhetetlenek, de azért több kell... Több év után, a 80-as évek végén hagyták jóvá az illetékesek a kísérletünket, és művészeti iskolává alakulhattunk. Majd nemsokára jött a rendszerváltás, és új törvényeket fogalmaztak meg. Az új helyzetnek megfelelő, új oktatási törvény 1993-ban született. Akkor már több éve működött a Magyar Zeneiskolák Szövetsége, és a minisztérium a szövetségnek mindig elküldte a tervezeteket, illetve meghívott minket az oktatási törvényt tárgyaló összejöveletekre. Volt egy nagy konferencia Székesfehérváron, jelen voltam, és döbbenettel láttam, hogy a zeneiskolák megint nincsenek benne a törvénytervezetben. Mikor előtte már a törvényben benne voltak. Megint beindítottam a gépezetet. Az országgyűlési képviselőkhez futkároztam, sokszor be a Parlamentbe. Volt ugyanis a képviselők között egy zenetanár, akihez mindig lehetett fordulni, ha problémáink voltak. Az lett a vége, hogy elfogadták a javaslatomat, és kimondták, hogy sürgősen meg kell oldani ezt a problémát. Nekem kellett az oktatási törvénynek ezt a részét megfogalmazni. Akkor már működtek a művészeti iskolák, és természetesen ők is bekerültek a törvénybe. A zene- és művészeti iskolák mostani státusát, mondhatom, nekem köszönheti az ország. Tehát 1993 az az esztendő, amikor véglegesen bekerültünk az iskolarendszerbe, a magyar közoktatásba.

– *Említette a Magyar Zeneiskolák Szövetségét (későbbi nevén Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségét), mikor alakult meg ez a szervezet?*

– 1990. március 14-én, a Nádasdy Kálmán Alapfokú Művészeti és Általános Iskolában. A hosszú idő után újra megrendezett első szabad választás még meg sem történt, már akkor benyújtottam a Magyar Zeneiskolák Szövetsége megalakításának a kérelmét. Hatvanhét iskola igazgatója volt jelen a megalakuláson. Persze a szálak ezúttal is messzire nyúlnak vissza. A rendszerváltás előtt ugyanis nem lehetett egyesületet alapítani, nem tették lehetővé az akkori törvények, hiába próbálkoztunk. Volt a Magyar Zeneművészek Szövetsége, és nem engedtek más szövetséget létrehozni. Más országokban természetesen működtek a zeneiskolai szövetségek, tudtunk ezekről, ezért is szorgalmaztuk. A 80-as évek közepén már jól működtek a nemzetközi kapcsolataink, hírünk volt a világban. 1983-ban nálunk járt a linzi zeneiskola igazgatója, aki egyben az Osztrák Zeneiskolák Szövetségének az elnöke és az Európai Zeneiskolák Szövetségének az elnöke is volt. A vele való találkozás lényegében felbátorított. Ismertem a Német Zeneiskolák Szövetségének az elnökét is. Ő hívta fel a figyelmemet a bécsi ifjúsági zenekari nemzetközi verseny lehetőségére, mert a németek erősen benne voltak a szervezésben. Persze nem volt könnyű kiutazni. Emlékszem, mi mindenen kellett keresztül mennünk, mit kellett végigjátszanunk a minisztériumban, hogy engedélyt kapjunk, kiutazhassunk. Mert abban az időben még határok voltak,

kemény határ- és vámellenőrzések. A törvények megszegőit súlyosan büntették. A kelet- és a nyugat-európai országokat még aknazarak választották el egymástól, az úgynevezett vasfüggöny. Aki akkor élt, tudja, miről beszélek. A fegyveres határőrök mindenkit megállítottak a határon, és mindenünket átvizsgálták. Előfordult, hogy ez órákba telt. Emlékszem, mikor Berlinből mentünk át Dániába, a keleti zónából át a nyugatiba, az még keményebb volt, ránk fogták még a géppisztolyt is. Túléltük.

– *Hatvanhét zeneiskola képviselői vettek részt az alakuló ülésen, mondta, abban az átalakulóban lévő politikai, társadalmi helyzetben. Vagyis valóban igény mutatkozott erre a szövetségre, a régóta várt önállóságra. Hiszen az iskolák így első kézből, a szövetségen keresztül találhattak utat más hazai és külföldi zeneiskolákhoz, illetve juthattak hozzá értékes információkhoz, tehettek szert gyümölcsöző szakmai kapcsolatokra.*

– A Magyar Zeneiskolák Szövetsége zökkenőmentes megindításában nagy szerepet játszott az a tény, hogy kezdetektől fogva igazi partneri kapcsolatban voltunk a zenepedagógusok érdekképviselőjét is ellátó Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetével (MZTSZ). Ez a nagy tapasztalatokkal és széleskörű kapcsolatrendszerrel rendelkező szervezet mindig híres volt arról, hogy a zenetanárok érdekképviselőjével párhuzamosan szervezte az országos szintű szakmai továbbképzések jelentős részét az Országos Zenepedagógus Szakosztály keretei között, a Parlando c. zenepedagógiai folyóirat kiadásával pedig a zenetanárok önképzését segítette.

A Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségének megalapítása (1990) után az alapfokú művészeti iskolák szakmai összefogásán kívül az általam irányított Iskolaszövetség az országos szintű továbbképzések szervezését átvállalta partnerünktől, de azt, hogy 1993-tól az alapfokú művészetoktatás törvényileg is teljesjogú résztvevője a magyar oktatási rendszernek, azt az MZTSZ-el közösen értük el!

Az Európai Zeneiskolák Uniójának elnökségi tagjai liechtensteini tanácskozásuk egyik szünetében (balról Nemes László)

Az együttműködés egyik legfőbb motorja, szellemi irányítója dr. Gyimesi László, aki három évtizeden keresztül volt az MZTSZ vezetője, a zene- és művészeti iskolák szakmai és érdekvédelmi munkájának éharcosa. Országos tekintélyét annak is köszönhetette, köszönheti, hogy nemcsak kiváló vezetői erényekkel rendelkezik, de egyúttal minden jó és fontos érdekvédelmi ügy támogatója, éharcosa. Így vált nemcsak a mindenkori államhatalom elismerten korrekt partnerévé, de az általam vezetett Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségének is igaz barátja, pártfogója. Hosszú pályafutásunk abban is hasonlít, hogy a vezetői munka mellett sohasem szakítottunk a zeneművészettel és pedagógiával. Számomra külön megtiszteltetés, hogy a Nádasdy Kálmán Művészeti Iskola vezetői munkájának befejeztével dr. Gyimesi Lászlótól lehetőséget kaptam tanügyigazgatási tapasztalataim kamatoztatására az általa Póka Egónak 1994-ben alapított és azóta országos hírnevet szerzett MZTSZ Kőbányai Zenei Stúdió felvirágoztatásában. Így vezetői búcsúm egy olyan tantestületben volt, amelyre csak a legnagyobb tisztelettel és szeretettel gondolok vissza.

Tizenkét éven keresztül láttam el a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák elnöki tisztséget. És mint a szövetség elnökét, sokfelé meghívtak, konferenciákra, iskolalátogatásokra, sokféle országos hatáskörű szakmai munkával megbíztak. A megalakulásunkat követő évben felvettek bennünket az Európai Zeneiskolák Uniójába, és itt gyakorlatilag már egyedül képviseltük a zeneiskolákat, nem kellett többé mellénk szakszervezeti ember vagy valaki más. És ez igen nagy szó volt.

– *Milyen eredményekkel büszkélkedhet ez a budafoki alapítású Magyar Zeneiskolák Szövetsége? Nem tételes felsorolást kérek...*

– Részben ismétlem magam, de helyénvalónak tartom, mert ez az igazság: én nem látszatsdolgokat csináltam, hanem nagyon tudatosan arra törekedtem, hogy az amatőr művészeti mozgalmat minőségi, illetve professzionális irányba tereljem. Nagyon lekötött ez a tevékenység. Végeredményben leköröztük az egész magyar közoktatást azzal, hogy részben szövetséget alapítottunk, részben pedig a szövetség felvállalta a zeneiskolák menedzselését, reformját. Létrehoztunk rögtön egy irodát, ahol a pedagógusaink továbbképzését elindítottuk. Így két évvel megelőztük az állami továbbképzési rendszert. 1993-ban pedig, amikor véglegesen bekerültünk az iskolarendszerbe, bejöttek a művészeti továbbképzések, vezetőket képeztünk, két-három napos tanfolyamokat szerveztünk, kongresszusokat rendeztünk, ahol a szövetségnek a működését, tartalmát is megtárgyaltuk. Nagyon sok külföldi kapcsolatunk volt. Delegációk jöttek meglátogatni a zenei és művészeti iskolát tapasztalatcserére. Hetven delegáció fordult meg az iskolánkban. Jöttek mindenhonnan.

– *Nemes László nemcsak a rendtartás elkészítésében vett részt, hanem a tantervek tervezésében is.*

– Ez az utóbbi időben részben összefüggött a művészeti iskola koncepciójának 1993-ban megtörtént újabb törvényi elfogadásával, miután elindult az országos, a minisztériumi tervezés. Amikor ezek a tantervek elkészültek, többek között nekem kellett véleményezni, mint szövetségi elnöknek. Megvolt már a rendszerváltás, és készült a következő évnél a költségvetése, benne az oktatási intézmények normatív támogatása, ám ebből a zeneiskolák en bloc kimaradtak. Azonnal rohantam, ahogy szoktam, a minisztériumba. Az volt a feladat, hogy a zeneiskoláknak is meglegyen a normatívája. És sikerült. Először a zeneiskolák kapták meg a normatív támogatást, utána pedig a többi művészeti iskola is, és ugyanazt az összeget, mint amit a zeneiskolák megkaptak...

– *Apropó! A minősítéseken túlmenően is számtalan zeneiskolában megfordulhatott, tehát komoly tapasztalata, rálátása van. Azt szeretném megtudni, mert az emberek a hétköznapiakban szoktak különbséget tenni, helyénvaló-e, ha arról diskurálunk, hogy melyik iskola jó, melyik jobb vagy éppen a legeslegjobb?*

– Én az ilyesfajta mérícskélésben nem hiszek. Nem hiszem, hogy ez előre visz. Inkább feszültségeket szít, meggondolatlanul, és a kárunkra van. Erről tehát fölösleges elmélkedni. Mindenki arra törekedjen, hogy jó legyen mind a

személyi, mind a tárgyi adottságaihoz mérten. Ha órát néztem, azt néztem, hogy az óra mennyire tervszerű, milyen zenei érzékkel halad, és mennyire eredményes ahhoz, hogy a tanuló el tudjon indulni hangversenyen, el tudjon ott játszani valamilyen komolyabb művet vagy akár egy egyszerű darabot. A tanár munkájában pedig két dolgot kell nézni. Először is: le tudja-e a gyereket kötni, de nem formálisan, ideig-óráig, hanem tartalmasan, hosszú időn keresztül, vagyis meg tudja-e valósítani növendékeinek a sikeres tanulását. Tehetség kell hozzá, nem mondom, miközben ez minden tanulóra vonatkozóan még azzal sem elérhető. A másik vizsgálendő szempont pedig az, hogy a tanár felfedezi-e a tehetséget, hogyan gondozza azt a

De hát ez vonatkozik a többi művészetekre is. A produktivitás ott is elsődleges. Például a táncoktatásban a tudás, hogy mennyire elementáris erejű az, amit előadnak. Vagy nézzünk egy másik területet, nekünk volt színjátékoktatásunk, s azt kértük, hogy mind a tanárok, mind a növendékek színházban gondolkozzanak, s azt néztük, mennyire tudják a színdarabot színházszerűen előadni. Megvoltak tehát mindig a szükséges értékelési szempontok, ám végső soron az eredmények minősítették az iskolát. Például az, hogy hány gyereket vesznek fel továbbtanulni. A mi iskolánkról elmondhatjuk, hogy 300-nál több diákunk tanult tovább a különböző művészeti ágakban.

– *A Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége, mint hallhattuk, több évtizedes késéssel, hátrányokkal indult, de hamar eredményeket ért el, és sikeresen felzárkózott a nyugati társszövetségekhez. Ebben nyilván hajtóerő volt bizonyos befelé és kifelé irányuló bizonyítási vágy, volt ebben virtus, a majd mi megmutatjuk, ami nyilván serkentőleg hatott az MZMSZ vezetőire és tagságára.*

– A szándékainkat, a céljainkat világosan megfogalmaztuk az alapító okmányunkban, a különböző kongresszusokon, a Metronóm című információs lapunk beköszöntőjében pedig a lényegét magam is megfogalmaztam. Ezeket érdemes lesz elolvasni, és akkor mindenki tisztán vagy tisztábban lát. Mi nem akartunk senkivel versenyezni. Mi a magunk területén akartunk átláthatóbb, informatívabb, jobb helyzetet teremteni, azt akartuk, hogy szavunk legyen, és a szavunkat meghallják, akiknek kell. Ehhez kellett a szövetség, az egység. Ezt mindenütt megértették a zeneiskolai hálózatban dolgozók. Ezért jelenthetem ki, hogy a Zeneiskolák Szövetsége az első pillanattól kezdve nagyon erős volt. Rendszeresen ülésezett, tárgyalt, intézkedett, mert sok mindent helyre kellett tenni, a zeneiskolák működését össze kellett hangolni. És nagyon fontos volt az is, hogy a zeneiskolák támaszt érezzenek, biztosak legyenek benne, hogy mögöttük állnak, hiszen a településeken egy zeneiskola van, és egy iskola nehezen tud mozdulni. A szövetségben viszont erős lett az iskola, mert a

szövetség képviselte, segítette. A cigány kultúrát is én, vagy mondjuk úgy, mi felkaroltuk az új viszonyok között, és most már csinálják egyedül, maguktól, jól és eredményesen.

– *Hogy kell ezt értenem?*

– Ennek megértéséhez azt kell tudni, hogy a Rottenbiller utcában van a Rajkó-Talentum Alapfokú Művészeti Iskola és Középiskola, amely 1990-ben jött létre, nem sokkal a Zeneiskolák Szövetsége után. A célja az, hogy szervezett, intézményi keretek között ápolja a cigányság zenei kultúráját, hagyományait, illetve biztosítsa a Rajkó Zenekar hangszeres és táncművészeti utánpótlását. [A Rajkó Zenekart alapító Farkas Gyula hegedűművész, cigányprímás, zenepedagógus indította útjára a művészeti iskolát – S. L.] Nemcsak zenekaruk, hanem táncegyüttesük is volt és van. Évekig segítettem nekik az adminisztratív teendőkben, különböző képzési anyagok, például tantervek, tanmenetek készítésében, kottákkal, hogy ők is beállhassanak abba a sorba, amelyben ott van a többi zenei és művészeti iskola... Persze több más zeneiskolát segítettünk még, például segítettem a csepeli konzervatóriumnak is elindulni az új úton. tehetséget, bevonja-e a közös muzsikálásba, segít-e abban, hogy zenei pályára menjen...

– *Ez utóbbi két intézményről az Önről szóló cikkek, híradások nem írnak, valószínűleg azért, mert a segítség, az együttműködés nem volt olyan látványos. Viszont megemlítik a kőbányai iskolát, és a Kőbányai Zenei Stúdió Művészeti Szakképző Iskola tanulmányi igazgatóhelyettesének nevezik. Ekkor már nyugdíjba vonult, elkezdődött a 21. század, és több mint tíz évet töltött el ebben a pozícióban. Egyébként tanított is itt?*

– Nem, Kőbányán nem tanítottam. A kőbányai munkám akkor kezdődött, amikor már igencsak sok iskolai ellenőrzésben voltam benne, illetve túl, egy-egy megyei ellenőrzésen is, részben az Országos Pedagógiai Intézet, részben az Oktatási Minisztérium megbízásából, és rengeteg ismeret, tapasztalat raktározódott már el a tarsolyomban. Akkor már szorosan együtt dolgoztam a Zeneművészek Szakszervezetével, mint a Zeneiskolák Szövetségének az elnöke. A kőbányai iskola fenntartója a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete volt. Abban az időben nagy igény jelentkezett az úgynevezett könnyűzene képzési rendszerének a kialakítására, részletes működési dokumentumok azonban nem álltak rendelkezésre. Volt éppen a kezdéshez szükséges programdokumentum, de szűkösen volt benne mindaz, aminek benne kellett volna lennie. Szakiskoláról van szó. Arra kértek, hogy vizsgáljam át a dokumentumaikat, és ha javaslataim vannak, akkor írjam meg. És akkor én ezt megcsináltam, a működési rendszert, a nevelési és a szakmai programot, a helyi

tantervet az órárendig bezárólag, hiszen én ezt korábban már elkészítettem a művészeti iskoláknak. Így kell tehát érteni az én kőbányai munkámat.

– Eddig elmondott szavait úgy értelmezem, hogy végül is megérte az a rengeteg fáradtság, az az áldozatos munka, ami jellemezte egész pályafutása alatt, hiszen számos területen jól látható eredménnyel járt, és kitüntetésekkel is többször elismerték munkáját. E tengernyi küzdelem, produktivitás és siker között van-e olyan, amelyikre kifejezetten büszke?

– Ezen igazából még nem gondolkodtam. De ha erre válaszolnom kell, akkor most döntök, és a IV. Európai Ifjúsági Zenei Fesztivált nevezem meg. Természetesen ennek szintén hosszú előtörténete volt. Először is az 1984-es bécsi zenekari ifjúsági világversenyre gondolok, beszéltem róla, ahol remekül szerepeltünk. Örömmel ismétlem meg: a vonószekari kategóriában első helyet szereztünk, míg az összkategóriai versenyen elnyertük a nagydíjat. Mindez kiváló ajánlólevél volt. Az Európai Ifjúsági Zenei Fesztiválsorozatot, tehát nem versenyt, az EMU, az Európai Zeneiskolák Uniója – vagy Szövetsége – indította útjára a következő évben. 1985 az európai zene éve volt, és ekkor volt 1995-ben a IV. Ifjúsági Zenekari Fesztivál záróhangversenyén a Budapest Sportcsarnokban

(balról: Göncz Árpád köztársasági elnök, Demszky Gábor főpolgármester, Josef Rommelt, az Európai Zeneiskolák Uniója elnöke és Nemes László, a Magyar Zeneiskolák Szövetségének elnöke) Bach nagy, kerek évfordulója is, a 300. születésnapja, és az egész világ megemlékezett róla. A fesztivál megrendezését München városa vállalta magára. A német Wucher volt az Európai Zeneiskolák Szövetségének az elnöke, jó viszonyba kerültünk. Ez döntőnek bizonyult a meghívásban, hiszen akkor még nem volt a magyar zeneiskoláknak szövetsége. Persze kellett hozzá a Magyar Zeneművészeti Szövetség egyetértése, amit ugyan

reklamációra, de megkaptunk, és minket delegáltak, és részt vehettünk az előkészítésben. Négy év múlva Franciaországban, majd újabb három év elteltével Hollandiában rendezték meg az ifjúsági zenekarok fesztiválját, és már akkor felmerült egy kelet-európai fesztivál gondolata. Eredményeinkre való tekintettel 1995-ben mi kaptuk meg, a szocialista országok közül elsőként, a fesztivál megrendezésének a jogát. Erre a fesztiválra már meghívhatók voltak a kelet-európai országok is most először, hiszen a Szovjetunió felbomlott, a volt szocialista országok szabaddá váltak. Közös szerveztük, vagyis mi, a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége meg az Európai Zeneiskolák Uniója. Sorban ez volt a negyedik fesztivál, 29 ország 11 ezer muzsikussal vett részt rajta, 370 zenei együttes tagjaként. A kelet-európai országok zenekarai előtt ekkor nyílt ki a világ – a kórusoknak már volt ehhez fogható nemzetközi találkozójuk –, a nyugati országok zeneiskolaival ekkor ismerhették meg egymást, a másik oktatási, nevelési munkájának eredményeit, színvonalát. Eljöhettek minden volt szocialista ország, amely indíttatást érzett, és nem sajnált rá sem szellemi, sem anyagi, Oroszországig bezárólag. A kapu nyitva volt mindenki előtt.

Az interjú közben Nemes László

– Az 1995-ös IV. Európai Ifjúsági Zenei Fesztivál valóban óriási eredmény volt, méltán lehet rá büszke. Nem kisebbíti semmi, az sem, hogy 2007-ben a IX. Európai Ifjúsági Zenei Fesztivál szintén Magyarországon volt, számos helyszínen, kiemeltként Pécsen, Budapesten és Székesfehérváron. Végül soron ennek a nagy rendezvénynek tulajdonítom azokat a kitüntetéseit, amelyeket akkortájt kapott: az 1995-ös Apáczai Csere János-díjat, az 1996-ban odaítélt Magyar Köztársasági Érdemrendet, ami akkor a magyar állam által adományozható egyik legmagasabb kitüntetés volt, az ugyanebben az évben

kapott Budafok-Tétény Budapest XXII. Kerület Díszpolgára címet, valamint az 1999-ben elnyert Budapestért díjat. Beszélgetéseink lezárásaképpen rövid választ kérek a kérdésre. Mi űzte, hajtotta Önt erre a sok tetre, produkcióra: az elismerés vagy valami más?

– Ha azt felelem, hogy nem vártam sem pénzt, sem elismerést, akkor ezt, főleg a mai világban, nem hiszik el nekem. Pedig igaz. És hogy kaptam ezt is, meg azt is, természetesen jólesett... Valójában csak tenni, cselekedni akartam, csinálni valami értelmeset, hasznosat, amiben meglelem a magam örömét, és lehetőleg más is a magáét... És most én kérdezem magamtól: hát akkor mi is űzött, hajtott, vezetett? A válaszem: jó érzés küzdeni a magas színvonalú kultúráért, hogy az emberek jól érezzék magukat. – *Lehajtja a fejét, vár, hallgat, mintha vitatkozna magával. Majd hirtelen felemelt fejjel, arccal felém fordulva, a szemembe nézve, jól érthetően hozzáteszi:* – Azért benne vannak ezekben a tettekben, az alkotásaimban, a sikereimben a magas célkitűzéseim és a kitartásom, hogy soha nem adtam fel.

– *Erre mégsem maradhatok néma, reflektálnom kell, mivel válaszai az édesapját juttatják eszembe, aki – mint bemutatta – szívós és elismerésre vágyó ember volt. Meg is kérdezem: édesapai örökség lenne, mármint ezek a hajtóerők?*

– Nem tudom... – feleli őszintén. – Lehet is, meg nem is. Édesanyámnak is sokat köszönhetek.